

Tilskudsrunder skal tilføre værdi til erhvervet!

Den netop gennemførte tilskudsrunde om modernisering og nybyggeri til kvægstalde har i den sidste måned medført stor debat både blandt landmændene og hos rådgivningsvirksomheder.

Allerede før puljen åbnede i maj, var der stor interesse blandt landmændene. Her var en ordning, som lovede 20 pct. i tilskud til nybyggeri og tilbyg, samt 40 pct. til renovering af kvægstalde. Erhvervet glædede sig over formålet, og det virkede umiddelbart klart, hvordan prioriteringen af ansøgningerne ville være.

De ansøgninger, som scorede 5 point, ville blive prioriteret først, og ansøgninger med 4 eller 3 point ville herefter opnå tilskud, hvis "5 point"-ansøgningerne ikke fik brugt alle midlerne i puljen.

Fem point kunne opnås, hvis ansøger allerede havde miljøgodkendelse (1 point) og byggetilladelse (1 point) på plads og samtidig opnåede den højest mulige nutidsværdi af investeringen (1-3 point). Banktilsagn var en betingelse for at kunne søge tilskuddet og udløste ikke point i sig selv.

Nutidsværdien pr. tilskudskrone kunne udløse fra 1 til 3 point, hvor den højeste værdi scorede 3 point. Nutidsværdien blev forklaret som en traditionel opgørelse af en investerings nutidige værdi af en række fremtidige indtægter og udgifter, når man tog hensyn til renten. Det handlede derfor om at afgive informationer til ansøgningen om projektets driftsøkonomiske forhold.

Manglende definition af de driftsøkonomiske oplysninger

Trods den relativt klare beskrivelse af det nye pointsystem gik det hurtigt op for rådgivere og landmænd, at det var betydeligt mere udfordrende end først antaget at afgive de nødvendige driftsøkonomiske informationer til ansøgningen.

Styrelsen havde ikke forud for åbningen af puljen defineret, hvilke driftsøkonomiske tal, de ønskede oplyst til at beregne det nye begreb "nutidsværdi pr. tilskudskrone". Rådgivningsvirksomheder blev derfor tvunget til selv at fastlægge definitionen, mens ansøgningsrunden rullede derudad, og NaturErhvervstyrelsen fik ikke fastlagt en endelig definition, før ansøgningsfristen var overskredet.

Ikke penge nok til ansøgninger

Da ansøgningsrunden lukkede, stod det klart, at puljen var stærkt overansøgt. Puljen var åbnet med 100 mio. kr. og blev kort tid efter suppleret af yderligere 33 mio. kr.

Der var imidlertid indsendt 583 ansøgninger fordelt på posterne nybyggeri, tilbyg og renovering, og de afsatte 133 mio. kr. var derfor alt for lidt til at servicere erhvervets store efterspørgsel på tilskud til modernisering.

Herefter fulgte en langstrakt proces, hvor NaturErhvervstyrelsen fik fastlagt, hvordan de ville beregne "nutidsværdi pr. tilskudskrone", men stadig ikke fik defineret de driftsøkonomiske forudsætninger, der skulle lægges til grund for beregningen. NaturErhvervstyrelsen forsøgte at kompensere for problemet ved at gennemføre en supplerende høring med dét formål at forsøge at få indhentet de nødvendige informationer til deres nutidsværdiberegning.

Høringen blev imidlertid fastlagt med samme vejledning som under ansøgningsrunden, og rådgivningsvirksomhederne blev igen tvunget til selv at 'gætte', hvilke informationer NaturErhvervstyrelsen efterspurgte.

Styrelsen gennemførte – ifølge eget udsagn – kun høring på de sager, som havde byggetilladelse og miljøgodkendelse. Årsagen var, at der var indkommet så mange ansøgninger, at der end ikke var penge nok til alle ansøgninger med 5 point. Derfor modtog alle ansøgninger med fire point og nedefter hen over efteråret et afslag om tilsagn på baggrund af det store antal modtagne ansøgninger i forhold til puljens 133 mio. kr.

NaturErhvervstyrelsen kunne derefter koncentrere deres sagsbehandling om de ansøgninger, som opnåede 5 point.

Overophedede nutidsværdier pr. tilskudskrone

Det blev hurtigt klart, at nutidsværdien pr. tilskudskrone på grund af den megen forvirring omkring forudsætningerne var blevet presset gevaldigt i vejret.

Tilsagn om tilskud blev givet til projekter med nutidsværdier over 46,4 kr. pr. tilskudskrone, for renoveringer nutidsværdier over 8,08 kr. pr. tilskudskrone, og for tilbygningsprojekter med nutidsværdier over 12,9 kr. pr. tilskudskrone.

Erhvervet var meget overrasket. Hvordan kunne nutidsværdierne ligge så højt?

Det gjorde det helt umuligt for ellers seriøse og stærke projekter, hvis ansøgninger var opgjort på baggrund af konkrete driftsøkonomiske tal fra landmandens reelle budgetter og årsregnskab, at opnå tilsagn om tilskud.

Aktindsigt i de 11 største nutidsværdier

Vi havde brug for klarhed over, hvordan nutidsværdien var presset så højt op. Derfor blev der søgt aktindsigt i de 11 tilsagn, som havde opnået de højeste nutidsværdier.

En gennemgang af de 11 tilsagn til nybyggeri og dertilhørende ansøgninger afslørede flere foruroligende afvigelser:

- I tre af sagerne er der angivet mælkeindtægt svarende til mælkeydelser på over 20.000 kg mælk pr. år. Det er helt urealistisk sammenlignet med, at Danmarks nuværende suverænt højst-ydende besætning har en mælkeydelse på ca. 15.000 kg mælk pr. ko. Disse tre ansøgninger beslaglægger tilsammen et tilsagnsbeløb på over 12 mio. kr. ud af de oprindeligt 20 mio. kr., der var til rådighed under nybyggeri-puljen. Det er derfor hævet over enhver tvivl, at disse tre sager i sig selv har haft en stor indvirkning på, at andre og mere realistiske projekter ikke har opnået tilsagn om tilskud.
- I fire af sagerne er der ikke meddelt byggetilladelse på ansøgningstidspunktet, og NaturErhvervstyrelsen har ikke i disse fire sager efterspurgt den manglende dokumentation. Det betyder, at der formentlig i disse fire sager ikke er opnået fem point, men kun fire point, hvorfor de slet ikke skulle have været behandlet som fem point-tilsagn.
- I flere sager er udgifterne angivet urealistisk lavt.

Gennemgangen viser, at en meget stor del af tilskudskronerne formentlig er meddelt på et grundlag, som efter vores opfattelse er enten fejlagtigt eller urealistisk.

På baggrund af ovenstående har vi og andre virksomheder indsendt en lang række klager fra hele landet til NaturErhvervstyrelsens klagecenter. Disse sager vil forhåbentlig snart blive behandlet. Spørgsmålet er imidlertid, hvilke konsekvenser dette vil få.

Ønsker for fremtiden

Det er ingen hemmelighed, at store dele af landbrugserhvervet er i dyb krise, og derfor har et stort ønske om, at tilskudspuljer som Moderniseringsordningen fungerer optimalt.

Derfor er den ovenstående proces yderst uheldig.

Det er helt klart i erhvervets og samfundets interesse, at fremtidige tilskudsordninger gennemføres med fagligt korrekt sagsbehandling og på et gennemskueligt og retfærdigt grundlag.

Vi står lige nu midt i Landdistriksprogrammet for 2014 – 2020, hvor det er planlagt, at Moderniseringspuljen skal gentages for både kvæg og svin i årene 2016 og 2017.

Det er vores ønske, at der forud for åbningen af ansøgningsrunderne fastsættes helt konkrete rammebetingelser for tilskudspuljerne:

- Tilskudsordningerne bør være mere langsigtede, så landmændene kan medtage investeringsprojekter i deres investeringsplaner flere år frem i tiden. Det betyder, at det skal være klart i hvert fald 2-3 år frem, hvad der kan søges støtte til, og hvilke prioriteringskrav ansøgningerne vurderes efter.
- Bekendtgørelse og vejledninger for ansøgning bør være gennemarbejdede og offentliggjort mindst 2-3 måneder, før en ansøgningsrunde starter, og der bør være få ændringer i rammebetingelserne fra år til år.
- NaturErhvervstyrelsen bør foretage en faglig kvalitetskontrol på ansøgningerne, når der meddeles tilsagn eller afslag. Det er af største vigtighed for samfundet og erhvervet, at ansøgningerne fagkontrolleres, således at tilsagn og afslag fordeles mest rimeligt imellem de ansøgte projekter, og at samfundet får mest værdi for pengene.
- Når der skal lægges økonomiske beregninger til grund for prioritering i projekter, så kunne det overvejes, om rådgivere bør gøres ansvarlig, en praksis som bl.a. blev anvendt i tidligere YJ-låneordninger og forbedringsstøtteordninger.

Jysk Landbrugsrådgivning

Bjarke Poulsen

Udviklingsdirektør

Tlf. 40348480

LHN

Poul Erik Hedegaard

Afdelingschef

Tlf. 20347334

LandboSyd

Anders Andersen

Udviklingschef

Tlf. 23282471